

# SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

**Előfizetési árak:**  
 Helyben: Negyedévre . . . . . 3 korona.  
 Egész évre . . . . . 12 " "  
 Pótlókn: Negyedévre . . . . . 5 " "  
 Egész évre . . . . . 20 " "

Felelős szerkesztő:  
**Rudnyánszky Gyula.**

Kiadó laptulajdonos:  
**László József.**

== Egyesszám ára 4 fillér. ==  
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

## A belügyminiszter költségvetése.

— okt. 28.

Az 1903. évi költségvetési előirányzatot csak akkor bírálhatjuk helyesen, ha keresztülmegyünk az egyes tárcák tételein s észrevesszük a keresztülvitt változtatásokat. Így az egész költségvetés áttekintése mellett abban a véleményben kell lennünk, hogy a belügyminisztérium szükséglete a folyó évvel szemben visszament és pedig a rendkívüli bevételeknél a felesleg hozzászámítása után és a rendes bevételeknél a fogyatékok leszámitása után 800.778 korona tekintélyes összeggel. Persze rögtön előttünk terem a kérdés: hogyan lehetséges ez?

A beligazgatásban folyton reformokat visznek keresztül, az itt-ott mutatkozó hibákat javítják, új intézményeket létesítenek vagy tovább fejlesztenek és itt lehetséges lenne még tetemes megtakarításokat is elérni?

Ez számfényvesztés lenne, ezt pedig Széll Kálmán nem műveli. A

talány megoldása egyszerűen abban van, hogy azokat a költségeket, melyekbe a vármegyék pénztári és számviteli szolgálatának államosításáról szóló 1902. III. t.-c. végrehajtása kerül, a pénzügyminiszter költségvetésébe állították be és miután e költségek 1,555.424 koronára rugnak, a belügyminisztérium tulajdonképpen 754.646 koronával többet szűkséggel 1903-ra.

Szélesebb körök kívánnak bizonyosan egyes tételekbe betekinteni, mert ebből vonhatják le következtetéseiket. A *megyei hivatalnokok* fizetését tudvalevőleg rendezték, de lakbérüket nem. Az egész vonalon való rendezés oly költségeket okozna, melyek megszavazására a mai viszonyok közt nem szánhatná magát rá a törvényhozás. A belügyminiszter tehát közeputat keresett, amennyiben egyelőre csak a megyei központokon alkalmazott hivatalnokok lakbéréinek rendezését igényli, akik éppen mert városokban laknak, inkább rá

vannak utalva a rendezésre, mint kisebb hejyeken lakó társaik. Az így leszállított szükséglet 278.758 korona

A *színházi kiadások* 119.000 koronával vannak magasabban előirányozva. Ebből 85.000 korona a m. k. operára, 34.000 korona a vidéki színházakra esik. Az operánál lehetséges, hogy az új vezetés alatt nemcsak művészi, hanem pénzügyi tekintetben is jobbra fordulnak a dolgok és így felesleges lesz a javadalmazás emelése. Óvatos költségvetés mellett azonban erre nem lehet számítani és több-szükséglet fedezéséről gondoskodni kell.

A *vidéki színészet* tételéről külön emlékezünk meg.

A *közegészségügyi kiadások* közt kellemesen tűnik fel különösen két tétel. A *7 éven felüli elhagyott gyermekek* ápolására 1903-ra van először 100.000 korona felvéve ami kezdetnek igen szép. A másik tétel csak 10.000 korona *szegény községek segélyezésére, jó ivóviz-*

## Napkeleti mese.

Megbontogatta az éj fátyolát. Fekete mesék szövődtek a lét alvó világába és türehtetlenségekkel, félelmetes titokkal töltötték az álmokat.

A nagy szultán udvarában lassan-lassan elhalt a zaj. A csodás keleti éj bűbája reáborult a nagyurra és szolgára egyaránt.

Selyemfalu szobájában kezeit tördelve támolyog egy leány. Fel és alá járja a szobát imbolygó lépteivel és csak néha ál meg pihenni egy-egy falnál, ahová odanyomja égő homlokát. Kicsiny pirosas lángu mécs szórja fukar világát a tarka pompájú szőnyegre és kísértés fénybe vonja a leányt. . . .

Odaült a kerevetre és korholni kezdte önmagát: „Te senki. . . . Te árva. . . . kinek kelesz te? Elvesztetted uralmad, hatalmad. . . . erőd! Dalolhatsz már. . . szépet, gyönyörűt, szélfelmeset. . . nincs aki hallgassa. . . . Nincs, nincs. . . .” és könyözöttan tördeli kezét: „nincs, vége. . . .” S a hatalmas padisah kedvence dalnoknője összekuporodott egy szármolyon és elábrándozott a közel mult időkről, amikor két erős kar még szerel-

mesen fonta át derekát, amely őt nem hozta lázba, mikor egy komoly, hatalmas hang esdeklő lágyra változott az ő kérélésére, mikor dalt kívánt. . . .

Aztán. . . . egy más kép. . . . A sötétes éjhomályban kiformalódik az igaz szenvedély röviden égő, már kihamvadtt lángja, amely megsibasztotta testi, lelki erejét. . . . A szerelem, amely csak volt, egyszer. . . . és már ninesen. . . . a mi megölte a huri ajkán a dalt. . . . Jött más idő. . . . Az, amikor a padisah ajka nem kérte eszavla néma költő lányát. . . . amikor kezdte nem a bánatot. . . . nem kívánt csókot, elfordult tőle. . . .

Igy volt. . . . nem mese. . . .

S a rémek órája kong. . . . Vágyai vannak. . . . Izgatók, szivettépők. . . . Ismeri már ezt. . . . Érezte egyszer. . . . mikor még az ismeretlenre vágyott, amit feltalált és el is vesztett mihamar. . . . És most. . . . Mi furesa. . . . Nem az a kép vibrál szemei előtt, amelynek csókja megbabonázta lelkét, hanem egy másik, amelyik kért, parancsolt. . . . égett és azután elfordulva kimult, és amint hült a nagy ur sértett szerelme, úgy éledt az Erza lelkében a láng. . . . Szeretni! Csak szeretni; Ez zajongott a lelke mélyén és

nem a szolgát kívánta, kitrövidmámor után megvetett, hanem az urat, aki eldobta magától s akit tán ép azért szeretett.

Az ajtón átment. Nesztelen léptekkel hatolt a nagy ur termébe, ahol a szőnyegen pihent. Odatérdelt eléje, égő homlokát odatapasztotta a kezébe, aztán felnézett rá és szólanul, imádatlalt telten könyörgött a tekintete. . . .

A padisah lefejtette kezéről kezét és unottan kérde tőle:

— Mit kívánsz?

— Amit te ezelőtt től. . . .

Az mosolygott: Van jogod? . . . . Én szeresselek? Már nem lehet. . . .

A leány könyörgött:

— Szánj meg én Úram. . . . Örült voltam. . . .

— Az lehet! De én is az valék. Azt hittem élni sem tudok nélküled, a csókod az ajkad, a dalod hiján. . . . és lásd. . . . ma már más a világ. . . . tudod mi vagy te nekem? Egy. . . .

A leány tompa sikolylyal tette szájára kezét;

— Ne mond tovább. . . . Ne büntess! Szeress újra, hatalmasom. . . . mint én szeretlek. . . . — És átkulcsolta térdeit. Az arcát odafektette ölébe, haja szétomolva

## Új műterem!

Van szerencsém a t. cz. közönség tudomására adni, hogy **Piacz-utca 34. sz. alatt, a m. kir. főposta mellett** nyitottam. **Bátorkodom megjegyezni, hogy nálam tényleg csakis művészi kiviteú képek fognak előállítani.**

nagyobb szabásu fényképészeti műtermet

Tisztelettel **Harth Gusztáv,** fényképész.

zel való ellátásuk céljából. Jótett ez, mely nem kisebb annál, mint mikor az éhezőnek ételt adunk. — *Bábaképző tanfolyamok fejlesztése és újak felállítása* 40.000 koronával okoz több költséget a folyó évre megszavazott kiadásnál. Ez is azt bizonyítja, hogy a belügyminisztérium vezetője teljes magaslaton áll és Széll meleg szívvvel érez a nép iránt.

A községi közigazgatási tanfolyamok költségeire is 60.000 koronával több van felvéve 1903-ra. Ez egy része a közigazgatás javítására szolgáló intézkedéseknek és amit erre fordítunk, azt jó helyre tettük.

A belügyminiszter költségvetésében csak egy árnyékot fedeztünk fel s ez a *nyugdíjak* emelkedése 124.000 koronával. Tudjuk, hogy a munkaerő idővel kimerül, de mégis kívánjuk, hogy kivált ez a tétel minél lassabban emelkedjék és a munkakedv ne tűnjék el előbb, mint a munkaerő.

Különben az előirányzat minden lapján látjuk, hogy oly szellem állította össze, mely mindent a maga fontossága szerint mérlegelt. Az ellenzéknek alig nyújt támadási pontot s ezért a vita felette nehezen lesz hosszú.

hullámozott a szőnyegen és lágyan, olvadón suttogta:

— Daloljak?  
A férfi felvonta vállát:  
— Dalolj . . .  
A leány lehajtotta fejét.  
— Csak így mondd? . . .  
— Hogy mondanám?  
— Tudod jól, ahogy hajdan . . .  
dalolj Ezra szépem, mindenem . . . hatalmasom . . . ugy, ugy . . .  
— Már nem lehet . . .  
— Miért? . . .  
— Ne kérdez Ezra, fájni fog a válasz . . . ha akarsz dalolj!  
S a lány dalol. Siró szerelemről megtört szívről, férfihűtlenségről és amidalában zokogott a harag, a csalódás fájdalma, a férfi hidegen simogatta szakállát s az ajtóra nézett. mintha várt volna valakit . . .  
— Volt egy leány . . . és szólt a, dal . . . Szebben, mint valaha . . . Egy leány . . . fehér virág, hármatos mimóza Csak egyszer nyitott egy torró nyáron, és elperzselte a nap, . . . lefonnyadtak fehér szirmai . . . aztán megcsipte a dér, haldoklott a szegény virág . . . újra napra vágyott, nem arra, a melyik elperzselte, hanem a melyik melengette enyhe melegével, iratos csókjával . . . Volt egy virág . . . És folyt az Ezra könyve . . .  
— Szép volt uram?  
— Szép . . . igen —, válaszolt a férfi.  
— Szeret . . . suttogott szerelemkérően a leány.  
A padisah eltolta magától:  
— Már nem! Egyet csak lehet Ezra.  
— Csak ugy mondd: Ezra? Nem vagyok többé bülbüszavu virágod . . .

— okt. 28.  
— **A mai ülés.** A képviselőház mai ülésén — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — a még távollevő Apponyi Albert gróf helyett Dániel Gábor alelnök fog elnökölni. A napirenden külöben csak elnöki bejelentések lesznek. Még nem bizonyos, hogy a költségvetésről szóló javaslatot benyújtják-e, mert hír szerint a bizottsági tárgyalás még egy két napig eltart.

## A kiegyezés kérdése.

Mi lesz tehát?

október 28.

Unalmas dolog volna az immár évek óta huzódó kiegyezési tárgyalások menetéről újból beszámolni s a tárgyalások egyes alakulásait elismételni. — Annyiszor, de annyiszor vitattuk meg e dolgot és az ezzel szoros kapcsolatban álló kérdéseket, hogy nem tévedünk talán abbéli meggyőződésünkben, hogy azokat közönségünk teljesen ismeri. És tudja azt is, hogy a tengeri kigyóvá nőtt kiegyezés kérdésének eme huzavonája nem a mi hibánkból történik. A magyar kormányokban mindenkor meg volt a készség, a fontos dolgot dülőre vinni és nem is a magyar országgyűlés szándékán mult, hogy a kereskedelmi és vám szerződéseket és az Ausztriával való kiegyezést nem tárgyalhatta.

Sőt épen a magyar országgyűlés volt az, a mely a kormányt számtalanszor meginterpellálta ez ügyben.

A huzavonának egyedül és kizá-

mint egykor? . . . Már nem kedves dalom?

— Nem, Ezra . . . azt is csak addig szerettem, míg téged imádtalak! . . .  
— Mást szeretsz nagyuram? . . .

Nyilott az az ajtó . . . Egy nő lépett be hófehér lepelben, myrthussal hajában s vállai körül. És összevillant a tekintetük . . .

A padisahhoz lépett és egyszerre kérdezte két oldalon két sziszegő asszonyhang: — Ki ez?

A férfi a fehér nőhöz fordult és félhangon suttogta: „Kegyesztett rabnóm. Az elnémult dalos . . . Es míg a másiknak félelmesen villant felé a szeme, odasugta az Ezra fülébe:

— Az új, a másik . . .  
— S ez tud dalolni néked? Szépet. Szomorut . . . szerelemről, boldogságról, csókok üdvéről . . . a mibe beleveszszén a lelked . . . és lángoljon a szived . . . ?

A padisah arcára kiült a mosoly. Magához ölelte az ujat, a másikat és ugy válaszolt a lesujtott megtérőnek:

— Ez nem dalol! Ez nem tud . . . De mit mondtál Ezra? Egykor . . . tudod? Akkor azt hittem, hazudsz, de most érzem az igazságát, az értelmét, hogy nem szó, de szerelmesünk ajkán a csók: a szerelem dala . . .

Es míg kezével bucsut, távozást intett, bevégezte: Az is, ha nem látják, hallják mások . . . magad mondad, tehát . . . Es Ezra ment.

Senki sem tudta meg, hogy az éjjel egy szépséges ifju lányt nyeltek el a habok. Senki sem siratta meg a szerelem dalosát, a dalok áldozatát . . .

Fehér Róza.

rólag az osztrák kormány illetve a bécsi Reichsrath az oka. A Körberek évről-évre azzal biztatták kormányainkat, hogy parlamentjüket munkaképesse teszik, de ígéretek mindenkor csalóka ábránd volt, a melylyel önmagukat álltatták. És hogy erre rájöttek, a mi bűnrünkől akartak szijat vágni, ha lehetett volna! Csakhogy nem álltunk kötélnék. Az 5 bajukból a mi érdekeink árán nem szabadulhatnak. Erre lassanként az utolsó Körber is rájött. Újból ígéretekhez fordult tehát. Mint oly sokszor annak előtte, most is azzal biztatta Széll Kálmán miniszterelnököt, hogy az őszszel a Reichsratot munkaképesse teszi és végre is sikerülni fog nyélbe ütni a kiegyezést.

A Reichsratot össze is hívatta október 10-ére. Ül és zajong is immár 11 napja. És mi történt azóta? Semmi, épen semmi! Azaz, hogy ennél is rosszabb. Mert ha eddig nem tárgyaltak, tárgyalhatnának a jövőben! De ez idő szerint erre sincs egyáltalán kilátás.

Mert a Reichsrat ezuttal is az obstrukció jegyében született meg. Vigan folyik odaát az obstrukció és eszükben sincs valamit, vagy bármit is komolyan tárgyalni. Sem költségvetést, sem egyéb javaslatot, de legkevésbé a kiegyezést, a vagy olyan dolgokat, a mely Magyarországgal összefüggést en vannak. A derék osztrákok lármáznak, gorombáskodnak, veszekszenek és egymás hájába akaszknak, az osztrák kormány pedig tétlenül ül és ölébe hullajtva kezét, vár az égi mannára, vagy mire. Elhatározni magát nem tudja se ide, se oda.

A tétovázásnak pedig végzetes következményei lehetnek Ausztriára!

Ausztriára, de reánk nem! Mert mi végre is türjük még e tespedést rövid ideig, de sokáig nem lehet.

A Reichsrát munkaképtelensége miatt huzódik egyre a kiegyezés és ez tartóztat fel egyéb közügyből folyó tárgyalást, sőt legutóbb a póttartalékosok dolga is ez osztrák parlament miatt maradt függőben. Ha ezzel segítve volna a póttartalékosok ügyén talán, fel sem említenők, de mert véderőnk sürgős és égető szükségletéről, annak fejlesztéséről van szó és mert ezt böles és előre látó tanácskozások után határozták el, az osztrák viszonyok e téren is béklyóba verték a munkát, amint mindenütt másutt.

Meddig tart ez tehát? Sokáig semmiesetre! Mert ugy vagyunk Ausztriával, mint az ikerpár, melynek egyik fele beteg és förtőzéssel fenyegeti az egészséges felet is. Itt gyors orvoslásra van szükség, vagy pedig csak radikális műtét segít a bajon. Rajtunk is, de táian még Ausztrián is, ha ugyan nem puntul el bele. De mit törődünk mi Ausztriával?

## EGYHÁZ és ISKOLA.

**A reformáció emléknapja.** Az ev. ref. főiskola a reformáció emléknapján október hó 31-én délelőtt 9 órakor, a nagytemplomban ünnepi istentiszteletet tart, melynek sorrendje a következő: 1. Felálló ének: 37. dicséret 1. verse. 2. Gyülekezeti közének: 37. dicséret 2. és 3. verse. 3. XXIII. zsoltár Kleintől, előadja a főiskolai énekkar. 4. Imádkozik S. Szabó József. 5. Luther éneke, előadja a főiskolai énekkar. 6. Egyházi beszédet mond Dr. Erdős József. 7. A tanítóképző-intézet énekkarának éneke: „Jövel Krisztus hívő népe“. Szerző P. Nagy Zoltán. 8. Gyülekezeti záró-ének: 179. dicséret 10. verse.

**A tanári-kör ülése.** Vasárnapi számban megemlékeztünk a debreceni tanári-kör üléséről; ehhez pótlólag, illetve helyreigazítólag a következőket közöljük. A tanári-kör a fizetésrendezés nagy fontosságú tárgyán kívül nem a helyesírás, hanem a magyar írásbeli dolgozatok kérdésével foglalkozott. *Kulcsár Endre* ev. ref. főgimnáziumi tanár volt a kérdés előadója, a ki *Barcza János* multkori előadásával szemben azt fejtegette, hogy bizony a régibb tanuló nemzedékek sem voltak jobb fogalmazók, mint a mai diákok. Ezt igen érdekes példával illusztrálta. *Arany János* nagykorú tanársága idejéből mutatott be három füzeti dolgozatot. Mindhárom füzet egy közepes jó tanuló dolgozatait foglalja magában VI., VII. és VIII. osztályos korából; a dolgozatokon rajta vannak *Arany János* szelvényzetek és az érdemjegyek. Az összehasonlításból kitűnik, hogy ilyen dolgozatok írására — akár a tartalmat, akár a formát tekintjük a mi felsőbb osztályu tanulóink is képesek. A tanári-kör aztán összeállította a folyó iskolai évre szóló munkatervét és új tagokul fölvette *Vittkó Józsefet*, *dr. Szücs Istvánt*, *Varga Ferencet*, *Majoros Ferencet*, *Eberhardt Károlyt*, a piarista főgimnázium új tanárait.

**Református szakgyűlések.** Az ispotály-templom tornyát építtető bizottság október 28-án délután 4 órakor *K. Tóth Kálmán* lelkész elnöklete alatt gyűlést tart, melyen a torony felépítése ügyében a végelszámolást fogják megejteni.

Az orgona építtető bizottság e hó 29-én délután 4 órakor gyűlést tart *Simonffy Imre* főgondnok és *Kiss Áron* ev. ref. püspök elnöklésével.

Az ösztöndíj osztó bizottság 30-án délután 3 órakor gyűlést tart ugyancsak *Simonffy Imre* főgondnok és *Kiss Áron* ev. ref. püspök elnöklete alatt, melyen a jelen iskolaév első felére kiosztandó ösztöndíjak felett határoznak.

Végül az árvaügyi-bizottság 31-én délután 3 órakor *Dicsőffy József* tanácsbíró elnöklésével tart ülést.

Mind a négy gyűlést a ref. egyház-épület nagytermében tartják meg.

## EGYLET.

**A rabsegélyző egyesület köréből.** A rabsegélyző egyesület választmánya *dr. Szücs Miklós* törvényszéki elnök elnöklete alatt e hó 26-án vasárnap d. e. 11 órakor a törvényszéki palota esküdt várakozó

termében szép számmal megjelent tagok jelenlétében gyűlést tartott, tudomásul vevén, megerősítvén az egyesület intéző, munkavezető bizottságának s a titkárnak több bejelentését s egy rabmenház céljaira szolgáló földbérlet ügyében újabb határozatot hozván. Örömmel és köszönettel vette tudomásul a gyűlés *Balogh Dávid* és *Lukács Ármin* uraknak az egyesület javára való 10, illetve 6 koronás adományát, melyeket imé, e közleményben is nyugtáz és megköszön. A május 11-iki közgyűlés óta hat családot vagy kiszabadult foglyot segélyezett az egyesület, kisebb-nagyobb adományokkal. A pénzügyi állásról beadott jelentést, mely szerint az egyesületnek a rabmenház alapjára 3000 korona, segélyezési célokra 2500 s néhány korona vagyona van, helyeslőleg vették tudomásul. A városi tanácshoz — az eddigi lépések közébejött nehézségek folytán nem vezetvén eredményre, — újabb kérvényt ad be a választmány mintegy 4 hold földnek méltányos föltételek mellett való bérbeadása és vétele céljából.

**A debreceni tisztviselők önszegélyző egyesületében** (gróf Dégenfeld-tér 2. szám az emeleten) november hónapban mindenkor délután 5—6 óráig: 3-án napi-biztos *Koncz Elek*, 4-én *Hubay Alajos*, 5-én *Márk Endre*, 10-én *Materny Lajos*, 17-én *Miskolezy Jenő*, 24-én *Medgyesi Ferenc*. Ez alkalmakkor mindennemű egyesületi ügyeket elintéznék s tagsági jelentkezéseket elfogadnak.

## Városi közgyűlés.

Negyedik nap.

— okt. 28.

Csekély érdeklődés mellett folytatta tegnap délután Debrecen város törvényhatósági bizottsága rendes közgyűlését, melyen az 1903. évi költségelirányzat egyes tételeit bírálták felül.

Nagyobb számban csak a polgárság jelent meg a közgyűlésen s a költségelirányzathoz különösen a földbirtokos osztály köréből szólaltak sokan fel.

### (Legelők és kaszálók.)

A legelők és kaszálók tételénél a gazdaközönség érdekeiért szálltak síkra *Horváth István*, *Fejér Ferenc dr.*, *Óry Mihály* stb.

*L. Nagy Bálint* ezzel kapcsolatosan a legeltetési szabályrendelet létesítését sürgeti.

Az egyes tételeknél *Király Gyula* gazdasági tanácsos nyújtott kimerítő, szakszerű felvilágosításokat.

A hortobágyi épületek javítására a főszámvevő 3000 koronát vett fel a költségvetésbe.

A gazdasági bizottság ezt a tételt 1500 koronára kívánja leszállítani.

A közgyűlés szavazattöbbséggel a leszállítás mellett foglalt álláspontot.

*Fejér Ferenc* felvilágosítást kér, hogy vajjon a szénakaszáltatásra felvett 3500 korona mind elfogy-e? ő tanácsosnak tartaná, ha a tanács felébe kaszáltatná a szénát.

*Király Gyula* szerint ez nagyon rossz gazdálkodás lenne. Anyaszénát csak kaszáltasson a város napszám mellett.

*Fejér Ferenc* különösnek tartja, hogy ennél a tételnél a széna-bevétel nincs feltüntetve.

*Roncsik Lajos*: Ez a zárszámadásnál van kitüntetve.

*Fejér Ferenc* kéri, hogy legalább 3500 koronát e tételnél vegyerenek fel bevételül.

*Márton Imre* kéri a széna-bevétel tavalyi jövedelmét felvenni a költségvetésbe.

*Király Gyula* tanácsos Ezt: előre még körülbelül sem lehet megállapítani, mert a terméstől függ.

*Horváth István*: Igen, de meg teszi a ménes a szénát is, meg a jövedelmet is.

*Komlóssy Artur*: Az a 3500 korona arra van felvéve, hogy ha kevés a széna-termés, akkor felébe kár lekaszáltani, akkor a város napszámmal kaszáltatja.

*Király Gyula*: 400 hold lekaszáltatása, behordása, rendbentartása sok pénzbe kerül, erre kell a 3500 korona. A szénát fagyasztja az állatkóroda is, a beteg jószágok. 1901. évben közel 9000 koronát vettünk be a szénaeladásból.

Epyebekben miután a ménes és fogatok fentartásának kérdése eldöntésére úgy is kiküld a közgyűlés egy bizottságot, hogy javaslatot tegyen, azt a bizottságot kérjük fel, hogy tegyen javaslatot a széna eladására s kezelésére vonatkozólag is.

*Szentessy János* indítványozza, hogy a 400 hold kaszáló holdanként adassék ki s számoltassék el.

A közgyűlés a 3500 korona kiadást egész összegben beleveszi a költségvetésbe.

### (A cifra ménes létszáma.)

A városi cifra ménesnél a főszámvevő költségvetésétől eltérőleg, a gazdasági-bizottság a ménes s illetve az anyakancák számát felényire kívánja leszállítani. A tanács elvileg mellette van a leszállításnak, de erre vonatkozólag bizottság kiküldését javasolja.

*Horváth István* szerint, ha a fogatok és ménes ügyeit rendezzük, legalább 5 százalék községi pótdától szabadulunk meg. A költségvetésben a ménes és fogatok terhére csak kevés tételt találunk ugyan, de a gazdasági tételeknek nagy része tulajdonképpen a ménes s fogatok ellátására vonatkozott.

Ilyenformán a ménesre és fogatokra 43.140 koronát fizetünk rá.

Ajánlja a gazdasági bizottság javaslatát elfogadásra.

*Király Gyula* szerint *Horváth István* számadatai tulzottak. Nem számította fel a ménes jövedelmezőségét. A városi ménes évenként 60 mént ad a gazdaközönségnek fedezésre. Ha ezt az államtól kérnék, legalább 40 ezer koronát kellene érte a gazdaközönségnek fizetni. Ajánlja a tanácsnak bizottság kiküldésére vonatkozó javaslatát. A bizottság a jövő év költségvetése előtt terjeszsen be a közgyűléshez javaslatot.

*Óry Mihály*: A ménes miatt a polgárságnak nem szabad fedező csődöt tartani. Általában a polgárságot kiszorítják a Hortobágyról.

*Váczy János*: Ebben a tekintetben nincs igaza *Óry Mihálynak*, mert a mai remek lófajt a fedeztetések körüli megszorításoknak köszönhetjük. Baj lenne abból, ha minden gazda derüre-borura fedező méneket tartana. Ez kores lófajokat eredményezne.

*Nagy Lajos dr.* nagy súlyt vet a gazdasági bizottság véleményére, mely csak tárgyilagos elbírálás eredménye. Nem tartja feleslegesnek ugyan, ha ebben az ügyben bizottságot küldenek ki, de fél, hogy ez az ügyet megint csak elodázza.

*Komlóssy Dezső*: Ha a gazdasági bizottság javaslatát fogadjuk el, akkor a rendes költségvetésbe azt a tételt nem lehet felvenni. Az anyakancák eladása

más különben is csak fokozatosan tör-  
ténhetik.

**Király Gyula:** Ilyen fontos dolog-  
ban egy tollvonással nem dönthetünk.

**Szentessy János:** Miután erre a ló-  
állományra úgy is ráfizetünk, a gazda-  
sági bizottság csak azt akarta, hogy ke-  
vesebbet fizessünk rá.

**Juhász Ignác:** Szakértő bizottság  
kiküldését kéri, hogy ez az ügy kellő-  
képen záros határidő alatt megvilágosít-  
ható legyen. A tanács javaslatát fo-  
gadja el.

**Abrahám László** nagyon helyesnek  
tartja **Juhász Ignác** felfogását.

A közgyűlés nagy többséggel a ta-  
nács javaslatát fogadja el. A kiküldendő  
bizottság tagjai lettek: **Király Gyula**  
elnöke alatt: **Váczy János, Rickl Ant-**  
**tal, Jóna János, Fried Emil, Hutflész**  
**Kázmér, Horváth István, Polgáry Bá-**  
**lint, Polgáry József, Öry Mihály, Szen-**  
**tessy János, Fancsovics Jenő és Koszo-**  
**rus Lajos.**

A ménes egyes tételeinél jelentékeny  
összeget leírtak, azaz a ménesmesternek  
az eladási árból befolyó jutalékait szállí-  
tották fel 633 koronáról 1250 koronára.

#### (Polgári faillatmány és haszon-fa.)

Miután a polgári faillatmány árat a  
mult ülésen lejjebb szállítottuk, az ebből  
befolyó jövedelmet a tanács 23000 koro-  
náról kéri leszállítani, amint azt a fő-  
számvevő költségelirányzata feltünteti,  
ezzel szemben azonban a haszonfánál a  
főszámvevői költségvetés bevételét 50  
ezer koronával óhajtja felemelni.

**Török Gábor** erdőmester az irány-  
ban nyújt felvilágosítást, hogy körülbe-  
lül milyen nagy mennyiségű fa fog az  
1903. évben eladásra készülni.

**Horváth István** azt javasolja, hogy  
kint a faraktárban is lehessen utalványt  
váltani, ahol már jókor reggel ott van-  
nak, mert a házi pénztárban csak 9 óra-  
kor kezdődik a hivatalos óra. Mig azu-  
tán a közönség ki váltja a fát, a délelőtti  
igen csak elmulik.

**Török Gábor** ezt az ellenőrzés szem-  
pontjából nem tartja helyesnek.

A közgyűlés nem külön, hanem  
együtt kívánja tárgyalni az Erdőkezelésre  
vonatkozó tételeket. A tanács erre vo-  
natkozó javaslatát fogadja el a közgyű-  
lés mely szerint 354,000 koronával keve-  
sebb lesz e tételnél a kiadás. Ebben bent  
foglaltatik a tanácsnak a polgári faillat-  
mány és a haszon-fára vonatkozó előbb  
említett javaslata is.

#### (A többi tételek.)

A városi épületek, a Közvágóhid, a  
városi fürdő tételeivel a közgyűlés a ta-  
nács javaslatát fogadta el, mely által a  
költségvetés kiadási tételeiből itt is je-  
lentékeny összeget takarít meg a város.

A nyomda-tételeinél a tanács 4000  
koronát vett fel a költségvetés eszközök.  
szerszámok vételére s javítására. A ta-  
nács 2080 koronát javasol felvenni.

A közgyűlés a tanács javaslatát fo-  
gadta el.

A XIII-ik, Javadalmak tételénél is  
elfogadták azzal a megjegyzéssel, hogy  
a vadászati jogra ezután nyilvános árve-  
rést hirdessenek

Ezután **Puky Gyula** főispán a köz-  
gyűlést berekesztette és a folytatólagos  
tárgyalást ma délutáni három óra ra  
tüzte ki.

## Ágról-ágra.

Alkalmi apróságok.

### Lovagias bonyadalmak.

A: Ma nagyszerűen mulattam.

B: Miért?

A: Tartlitzam Shylokkal.

B: Ki az?

A: A szabóm.

B: Hát aztán?

A: Aztán képenvágtam.

B: No és?

A: Azután meg ő vágott képen.

B: Na hogy teljes legyen a mulatsága —  
én is képen vágom. (Irtóztatón képenhajítja.)

A: (A földön) Komoly ez vagy tréfa?

B: Komoly.

A: Azért, mert az ilyen tréfát nem szere-  
tem. (Kezet fogna.)

A: (Zord arccal) Most intézzük el az ügyet  
lovagiasan. Volt ön már segéd?

B: Csak rövidáru.

A: Sok művelt embert láttam már, de  
ilyen butát, mint maga, még soha. Párbajsegé-  
det értettem.

B: Egyszer akartam lenni, de azt mond-  
ták, hogy én meg a lovagiasság összeférhetle-  
nek vagyunk.

A: Miért?

B: Három évet ültem Szamosujváron.  
Clair Vilmos párbajkodexének mellőzésével csa-  
lárd bukást követtem el.

A: Na, eltekintek ettől a szépséghibájától.  
Térjünk át a dolog lovagias elintézésére. Minthogy  
szeretném, ha a dolog és a pofon közöttünk ma-  
radna, felkérem önt segédemül, ön viszont az én  
segédem lesz.

B: (Zavartan) Lehetséges ez?

A: Hogyne! Így szokták a mágnes-kaszi-  
nóban is. — Tehát ön mint az én segédem az én  
nevemben felszólít engemet mint az ön segédét,  
hogy fele vagyis az én nevemben én általam  
mint az ön segéde által öntől én lovagias elégté-  
ltet nyerjek. Érti?

B: (Összeráncolt homlokkal) Zavaros . . .  
zavaros . . .

A: Minköt zavaros. Én erre mint az ön  
segéde kijelentem önnek mint az ön segédemnek,  
hogy nekem ön igenis hajlandó lovagias elégté-  
ltet adni. Érti?

B: Zavaros . . . zavaros . . .

A: Ekkor azután ön mint az én segédem  
megkérdi én tőlem mint az ön segédétől, hogy  
ön milyen módon hajlandó elégtételt adni nekem.  
Ön tanácskozik velem mint az ön segédével és  
önmagával mint az én felemmel. Én tudomásul  
veszem az ön választát úgy is mint az ön segéde,  
ugyis mint az ellenfele s most én kezdek ta-  
nácskozni magával és önmagammal úgyis mint  
az ön ellenfele, úgy is mint segédemmel . . .

B: Zavaros . . . zavaros a Tisza . . . za-  
varos . . . hihíhí! . . . hihíhí! . . . megint meg-  
őrültem! . . .

— il.

### Fordulat a Bródi ügyében.

— okt. 28.

Tudvalevő, hogy a Szatmáron le-  
tartóztatott **Bródi Henrik** volt irodaigaz-  
gató ellen a debreceni kir. törvényszék  
vizsgálóbírája elrendeltre a vizsgálati  
fogságba helyezést.

**Bródi Henrik** ezt a határozatot  
megfellebbezte a törvényszék vádtaná-  
csához. Tegnap ült össze a vádtanács  
**Baróthy Béla** kir. törv. bíró elnöke alatt és a védelem és vád meghallgatása  
után figyelembe véve a vád okait, jóvá-  
hagyta a vizsgálóbíró határozatát.  
**Bródit** fellebbezésével elutasította, s to-

vábbi vizsgálati fogságba helyezését el-  
rendelte.

**Bródi** az ítéletet megfellebbezte a  
debreceni kir. táblához.

A tábla felülbírlására azonban  
aligha kerül sor.

A tegnapi nap esti óráiban ugyan-  
is olyan körülmény merült föl, mely  
valószínűleg egészen más fordulatot fog  
adni a Bródira eddig oly végzetesen  
induló ügynek.

Ugyanis **Gabizenstein H.** papir-  
nagykereskedő egy beadványt küldött a  
debreceni kir. törvényszéknek, melyben  
kijelenti, hogy a közte és a debreceni  
kir. törvényszék, illetve annak iroda-  
igazgatója **Bródi Henrik** között fennál-  
lott üzleti összeköttetésből eredő anyagi  
differenciák és hiányok nem a **Bródi**  
**Henrik hibájából, hanyagságából vagy**  
**lelkiismeretlenségéből származtak, ha-**  
**nam onnan, hogy Gabizensteinnek üz-**  
**lettársa és utazója Fuchs** tévesen számolt  
el a beszedett pénzzel.

Hogy a feltűnést keltő beadványnak  
mikor és mily mértékű eredménye lesz,  
határozottan még nem tudjuk, de a leg-  
illetékesebb forrásból értesültünk arról,  
hogy nagy valószínűség szerint **Bródi**  
**Henriket** még a mai nap folyamán  
szabadlábra helyezik s ellene az eljárást  
megszüntetik.

## H I R E K.

### Napló.

**Iparmúzeum,** nyitva minden vasárnap és ünne-  
napon d. e. 9—12-ig.

Okt. 27., 28. Ellenőrzési szemle a Péterfia-  
utcai honvéd laktanyában.

Okt. 29. Pincériskola ünnepies megnyitása.

Okt. 30. D. e. 9 ó. Értekezlet a vármegyei házá-  
ban a munkás-segítő pénztár ügyében.

Nov. 2. D. u. 2 ó. Az ipartestületi betegsegítő-  
pénztár alakuló közgyűlése.

Nov. 4. A 7. huszárezred tisztikarának löve-  
senye.

Nov. 19. Képkiallítás megnyitása a városházán.

Nov. 19. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület köz-  
gyűlése.

\* **Eötvös Károly felolvasása.** A ma-  
gyar szépprózának mestere, **Eötvös Ká-**  
**roly** végleg elhatározta, hogy mikor jön  
Debrecenbe s tartja meg felolvasását a  
**Jogász Segítő Egyesület** estélyén. Mint  
ez egyesület elnökségéhez tegnap intézett  
levelében írja, november hónap 9-én va-  
sárnap délben a budapesti gyorsvonat-  
tal érkezik városunkba s így mi aka-  
dályba sem ütközik, hogy az nap d. u.  
5 órakor a felolvasó estély megtartható  
legyen. A többi műsor-számra s a meg-  
hívókra nézve a rendezőség ma és hol-  
nap nap folyamán intézkedik.

\* **Személyi hírek.** **Szoboszlay Sándor**  
és ifj. **Jákó Sándor** kir. törvényszéki  
bírók szabadságukból visszatérve a teg-  
nap napon újra elfoglalták hivatalukat.  
**Székely Farkas** törvényszéki jegyző,  
kit most helyeztek át a galántai járás-  
bírószállástól a debreceni kir. törvényszék-  
hez, tegnap új állomását elfoglalta.

\* **Jogász bál.** Jogakadémiánk hall-  
gatói — mint értesülünk — sok más

üdvös mozgalom mellett egy a farsang elején rendezendő bála is megtették a kezdő lépéseket. Ifj. Ozory István, a Joghallgatók Segítő-Egvesületének elnöke ivet bocsátott ki s arra, mint rendező-bizottsági tagok már is igen sokan feliratkoztak s a bál tervét az ifjuság általában örömmel fogadta, annyival is inkább, mert sem tavaly, sem azelőtt jogászbál nem volt. A bált felerészben a Joghallgatók Segítő Egyesülete, fele részben az alakítandó Joghallgatók köre javára rendezik s a napokba megtartják a bizottsági gyűlést, melyen a tisztikar megválasztásáról s a meghívók szétküldéséről intézkednek.

\* **Jánosi Zoltán bucsuzója.** A debreceni nagytemplom új lelkésze, Jánosi Zoltán ev. ref. lelkész vasárnap délután bucsuzott el hajdusámsoni hiveitől. Zsufolásig megtelt a templom és a mélyen, őszintén megindult hivektől gyönyörű beszédben bucsuzott Jánosi Zoltán, a ki rövid napokon Debrecenbe költözik és megkezdi hivatását.

\* **Királyi elismerés.** A király elrendelte, hogy Kovács János 39. gyalogezredbeli I. osztályú századosnak hű szolgálatai elismerésül a legfelsőbb megelégedés tudtára adassék.

\* **Benedek János bucsuzása.** Megirtuk már, hogy Benedek János országgyűlési képviselő elköltözik Debrecenből és november 1-én állandóan Budapestre helyezi át szállását. Ebből az alkalomból a kerékpáregyesület, melynek a népszerű s kedvelt képviselő az elnöke, ma este rendkívüli értekezleten bucsuztatja el Benedek Jánost. Az értekezlet este 8 órakor lesz a Dréher-sóresarnokban. — Ugyanekkor megbeszéljük az egyesület további fennállásának módjait.

\* **Szerencsétlenül járt gyermek.** Boda István ondódi tanyai gazdálkodónak. Mariska nevű 2 éves kis leánya tegnap az udvaron játszadozott. Miközben ideoda töttyögött, megakadt valamiben, felbukott s a fejét oly szerencsétlenül vágta egy cölöpbe, hogy agyrázkódást szenvedett. A kétségbeesett apa bejelentette kis leányának balesetét a rendőrségen, honnan Fejér rendőrbizost küldték ki az eset megvizsgálására. Fejér behozta a gyermeket a kórházba, de mire ideértek a kis leány meghalt.

Az esetet szabályszerűen bejelentették a kir. vizsgálóbírósnak is, honnan Hoffmann József törv. vizsgálóbíró fog a mai napon kimenni megvizsgálni, vajjon a szerencsétlen kis leány nem gondatlanság áldozata-e? Ehez képest esetleg elrendelik a hulla felboncolását is.

\* **A kórházba vitték!** Aki a címet elolvassa, legalább is halálos szerencsétlenségre gondol. Pedig dehogy! Csak Abdullahnak, a városunkból oly hirtelen kitéssékelt talmi töröknek érkezett tegnap levele. — Nehézkes, szabálytalan, szarkaláb betűkkel van rárova a borítékra Abdullahnak teljes címe és rangja. A kórházban természetesen nem tudták kézbesíteni, felvitték a rendőrségre. Miután azonban a rendőrség sem tudja, hogy a levél jogos tulajdonosa meddig volt kegyes igénybe venni a kényszerutlevél által nyújtott vasuti kedvezményes utazást, avagy melyik városban adja most az afganisztan nagykövet szerepét, — át fogja tenni a levelet, a nagyváradi posta és távirat igazgatóságához, hol aztán, ha címzett nem jelentkezik, 30 nap múlva felbontják.

\* **Előkészítő gyűlések az ipartestületnél.** A csütörtökön tartandó előljárásági ülés e erősen készülődnek az ipartestület szakosztályai, külön előkészítő gyűléseket tartva a szakosztályi elnökök vezetése mellett. Tegnap délután 3 órakor a fodrászszakosztály gyűlésezett, elnöke Fridvalszky Rezső. Öt órakor a cukrász és sütőszakosztály ülésezett, elnök Konrád János. Ma délelőtt 11 órakor az órászakosztály ülésezik, elnök Kurián Gyula. Délután 2 órakor a cipészszakosztály, elnöke Weidner Gusztáv. Négy órakor a lakatos szakosztály, elnök Blaskovich Mihály. E hó 29-én délelőtt a timár szakosztály fog gyűlésezni, elnök Pethő Lajos, tíz órakor a kőműves és kőfaragó szakosztály, elnök Stegmüller Árpád, és 11 órakor az ács szakosztály, elnök Bisotka Gábor.

\* **Megölte a szeretőjét.** Állatias kegyetlenséggel ölte meg egy férfi madarason vele együtt lakó szeretőjét. Pup Károly munkás és a vele háztartásban élő Kerekes Mária összeszólalkoztak, mert a férfi elitta a heti keresményét. Az asszony szemrehányásokat tett, mire a brutális ember felkapott egy konyhakést s azt Kerekes Máriának a gyomrába szurta. A szerencsétlen asszony belehalt sebébe, a gyilkost pedig elfogták.

\* **Bicskás magyar.** Balogh Ferenc és Kovács István tanyai lakosok valami dolog felett összeszólalkoztak, majd veszekedésre került a dolog, végül Balogh kirántotta a bicskáját s úgy összeszúrta Kovácsot, hogy eszméletlen állapotban szállították lakására. A bicskázó magyar ellen megindították az eljárást.

\* **Halálozás.** Néhai hosszumezői és szentmiklósi Nagy Mariska folyó hó 27-én őjjel 1 órakor hosszas betegség után elhunyt. Temetése e hó 29-én délután 3 órakor lesz, hamvait a Hatvan-Csókntea 3. sz. lakásáról a nagytemplomban tartandó gyászszertartás után a Kossuth-utcai sirkertben helyezik örök nyugalomra. Halálát édes anyja öz. hosszumezői és szentmiklósi Nagy Ferencné, testvérei Elek, nejjével sz. Dienes Ilonával, Ervin, Irén és Jenő gyermekekkel, Emilia és Ziza gyászolják.

\* **Egyesült erővel.** Balogh István b.-ujvárosi lakos esőndesen dudorászva ment tegnap este hazafelé. Mikor egy sötét utcába ért, hirtelen rárontott Vadász Ferenc és Vadász János, a kik ököllel úgy elverték, hogy összeesett ott az utcán. E mellett még a télikabátját is összetépték rajta. A két Vadász testvér, — mint kiderült — régi haragosa volt Balogh Istvánnak s most kitöltötték rajta bosszújukat. Mindketten súlyos testisértés miatt számolnak e cselekedetükért a bíróság előtt.

\* **Kifosztott magtár.** Kiss János debreceni lakos a napokban, mikor egy szép reggel felkelt s körül nézett a gazdasági udvaron, meglepetéssel vette észre, hogy a magtárának falát valami gazember kiásta s onnan 50 kiló búzát és több zsákot elemelt az éjszaka leple alatt. A rendőrség ebben az ügyben a nyomozást megindítván, kiderítette, hogy Szabó Sándor a tolvaj, aki a vizsgálóbírónál be is vallotta cselekedetét. Letartóztatták.

\* **Kellemetlen udvarló.** A londoni színházi-világ egyik jeles művésznőjének kellemetlen kalandja támadt a nyáron. Miss Greene Temple a művésznő neve, a ki a dalos-színház tagja. Julius végén egy daliás, fiatal íszt, a 22 éves George Duprez dragonyoshadnagy, megismerkedett a divával, akinek szerfelett megtetszett a csinos ifju s meghívta őt

délutáni theára. Thea után a művésznőnek el kellett menni a színházba, a tiszt pedig kérte, engedje meg, hogy őt a lakásán a visszatérte megvárja. Amint miss Temple visszajött, kellemetlen felfedezést tett: az ékszerei eltűntek a szekrényéből. Gyanuja természetesen rögtön a látogatójára fordult, sietett is feljelentést tenni ellene a rendőrségnél. A detektívek nyomban elmentek Duprez hadnagy lakásárd, a hol házkutatást tartottak s megtalálták a művésznő ékszereit. A bíróság vád alá helyezte a tisztet, de kétszázsz font sterling óvadék mellett szabadlábra helyezte. Most akarták a hadnagy esetét tárgyalni a bíróságnál, de a daliás gentleman jobbnak vélte 200 fontját hátrahagyva, eltűnni. Az eset nagy szenzációt okoz a londoni társaságban, mert Duprez előkelő család fia.

\* **Megüresedett segédjegyzői állás.** Tisza-Csege község jegyzője jelentést tett, a debreceni főszolgabírósnak, hogy Seres Gyula t.-csegei segédjegyző elhunyt. Seres Gyula csak tavaly végezte el a közigazgatási tanfolyamot, — a halála folytán megüresedett s. jegyzői állást valószínűleg 3—4 héten belül be fogják tölteni.

\* **Halálozások.** Tegnap nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be az anyakönyvi hivatalnál: Szentpétery Erzsébet ev. ref. 20 hónapos, Tolvaj Ferenc ev. ref. 66 éves, Balogh Juliánna ev. ref. 49 éves, Szöllősi József ev. ref. 2 éves, Kiss Dániel ev. ref. 8 napos, Dudás Alajosné róm. kath. 39 éves, Farkas Sándor ev. ref. 57 éves, Nagy Mária ev. ref. 35 éves, Nyiri Jánosné ev. ref. 66 éves, Molnár Imréné ev. ref. 44 éves és Kovács Mihály ev. ref. 81 éves.

\* **Magyar cég letelepülése Dél-Afrikában.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter értesítette a fiumei kereskedelmi- és iparkamarát, hogy Reich József fiumei lakost Durbanban tervezett fióktelepének létesítéséhez államsegélyben részesítette. Ezzel szemben tartozik nevezett Durbanban, vagy Dél-Afrikának valamely más kikötőjében vagy alkalmas városában — mely a miniszternek pótlólag bejelentendő — letelepedni és a magyar ipari és mezőgazdasági termékek forgalmazását Dél-Afrika területén előmozdítani, üzleti összeköttetéseket létesíteni, minden hozzá forduló hazai cégnek az általa kért felvilágosításokat megadni és — ha az illető cég kívánja — képviselőt is elvállalni.

A segélyezés további feltételül kikötötte a miniszter, hogy a nevezett cég csak is hazai cégek érdekében járhat el. Idegen cégektől megbízásokat el nem fogadhat és képviselőt nem vállalhatja el.

\* **Szállítás a szegényház részére.** A városi szegényház apoltjainak ruházataira szállítási versenyt hirdetett Oláh Károly szegényházi felügyelő. Szállítandó lesz 60 darab férfi öltöny, 60 sapka és 150 darab szalmazsák. Ajánlatokat lehet tenni külön-külön és az összes szállításra. A minták megtekinthetők a katonai és illetőségi ügyosztály helyiségében. A zárt ajánlatok 100 korona bántéppénzes csatolásával nov. hó 7. délelőtt 10 óráig adandók be a katonai és illetőségi ügyosztály iktató hivatalánál, hol ugyanazon nap d. e. 11 órakor fogják azokat nyilvánosan felbontani.

\* **Lenfonó és szövő-gyár Rajecen.** Rudnay István zsolnai főszolgabíró Rajecen felállítandó lenfonó és szövőgyár érdekében fáradozik. Amint értesülünk fáradozásának meglesz az eredménye. A

telep létesítéséhez 60.000 korona, üzemben tartásához 300 hold lentermő föld szükséges. A kereskedelmi miniszterium hír szerint 30.000 koronával hajlandó a vállalatot támogatni, a többit velmint a földet is szövetkezés útján igyekeznek összehozni. A főszolgabíró legközelebb megalakítja e szövetkezetet, amelyhez elegendő számú részvényes jelentkezett.

\* **A kunyhó tolvaja.** Kőkényesdi Gergely h.-dorogi lakos panasolta a esendőségen, hogy az elmúlt éjszakák egyikén ismeretlen tettes betört a falu végén levő kunyhójába s ott minden elemelhető tárgyat, fehérműt, ezüst órákat, szeredást, konyhakést s más ingóságokat elvitt. A esendőség az ismeretlen tettest keresi.

x **Dr. Winkler Jenő** egyetemes orvos tudor, fogorvos. Kossuth utcz 26. Fogadópontja délelőtt 10—12-ig; délután fél 6—5-ig. Minden kedden délden 2—1 ráig szegény sorsu fogbetegeknek ingyen rendelés

x **Chickes férfi-divat** ujdonságok érkeztek **Fekete Jakab** első-rangu divat üzletében, Főter, Kistemplom mellett, hol a legszebb divat-kalapok, fehérműek nyukkendők és minden az uri divat szakmába vágó cikkek olcsón beszerezhetők

## S Z I N H Á Z.

### Színházi műsor:

Okt. 28. kedd: *Lemondás*, színmű. (C.)  
Okt. 29. szerda: *A bellevelei szüz*, daljáték. Előszór. (A.)  
Okt. 30. csütörtök: *A bellevelei szüz*, daljáték. (B.)  
Okt. 31. péntek: *A velencei kalmár*, Shakspeare színműve. (C.)  
Nov. 1. szombat: *Párisi élet*, daljáték. (A.)  
Nov. 2. vasárnap: délután *A lukta kisasszony*, énekes bohózat, este *Dózsa György*, szomorudaljáték.

— **(A színház villamos világítása.)** A városi színháznak szinpadai célokra van villamos világítása és mégsines. Mikor a Délbábok hazája vetített képeihez köllött a fényhatások e berendezése, a szerkezet felmondta a szolgálatot és kitünt, hogy a rosszul alkalmazott vezetékfonalak elkoptak. A tűzvizsgáló bizottság akkor kimondta, hogy a vilamos világítás vezetékét másképp köll berendezni s azóta szünetel a szinpadon a villamos világítás működése. Azt halljuk, hogy takarékosági okok miatt a vágóhid villamos világítási gépészével akarja a város a színházi villamos mű szerelést elvégeztetni s a dolog azért késik, mert a gépész nem szeretne a Góthe bűvész-inasának sorsára jutni. Valóban vágóhid-szellemű ötlet azt képzelni, hogy aki óraszerkezethez való alkatrészeket gyárt, az kész óraműves, aki a legdrágább Patek-óra összeállítására is vállalkozhatik. Talán nem esalódunk, ha azt hisszük, hogy Budapestről öt óra alatt lejöhetne egy villamos szerelő szak ember s egy-két napi munkával megszüntetné azt a fölötte kisvárosias állapotot, hogy a szinpadon ott áll a villamos gépezet és a luciferi villámokat mégis pityókosan pislogató gázlángok fel és lecsavarásával rögtönzik a mi bájos városi színházunkban — anno 1902.

— **(A velencei kalmár.)** Pénteken lesz a más dik *Shakspeare-est*. Ezuttal a brittóriás egyik legkedvesebb műsor-darabja: *A velencei kalmár* kerül színre, melyben csodálatosan váltakoznak a bájos, költői jelenetek a legsötétebb hely-

zetekkel. A szerelem verőfényén is átragyogó barátság emberfölötti önfeláldozása, a szerelmes asszony sziv bölcs leleményessége mellett vérfagyasztóan feketélik a gyűlölet, az önző embertelenség arca Shylokban. *A velencei kalmár* lesz a hét egyetlen eseménye, mely felé általános lelkesedéssel fordul a közönség érdeklődése.

— **(Csokonai emléke a színházban.)** November 7-én Csokonai Vitéz Mihály emlékének megünneplésére a színházban előadják *Szigligeti Csokonai szerelme* című színművét. A darabból, melyet *Makó* igazgató rendez, tegnap tartották az első próbát.

## TAVIRATOK.

### A képviselőház pénzügyi bizottsága.

#### Távirati tudósítás.

Budapest, okt. 27.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délelőtt fél 11 órakor ülést tartott, a mely iránt nagy érdeklődés nyilvánult egy a bizottsági tagok, mint a többi képviselők részéről. Az ülésen *Falk* Miksa elnökölt. A kormányt *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László pénzügyminiszter, *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter, *Plósz* Sándor ipaszágügyminiszter, *Graenzenstein* Béla és nemeskéri *Kiss* Pál államtitkárok s *Papp* Elek pénzügyminiszteri osztálytanácsos képviselték. Napirenden volt a négy havi indennitásról szóló törvényjavaslat, a melyet *Neményi* Ambrus ismertetett és elfogadásra ajánlott.

Elsőnek *Kossuth* Ferenc szólt. Helytelenítette az indennitásokkal való kormányzást és a kormány iránt való bizalmatlanságát avval okolta meg, hogy a jelenlegi kormány alatt az ország viszonyai rosszabbodtak, holott most lett volna alkalom örendelkezési jogunk érvényesítésére, tekintettel Ausztria megbomlott alkotmányára. Rátér az 1899. XXX. te. magyarázatára és kijelenti, hogy nem ért egyet a miniszterelnök interpretációjával. A paktum alkalmából a törvény interpretációjába nem bocsátkoztak: akkor a miniszterelnök azt hitte, hogy 1902-ig megkötheti a vámszövettséget. Arra is gondoltak akkor, hogy a külállamok fogják felmondani a szerződéseket és már ebből az okból is 1902. vége előtt kellett az új vámtarifa elkészülését kikötni. A miniszterelnök mostani interpretációja óriási csalódást okoz. De a deficitől is tartani lehet.

*Lukács* László pénzügyminiszter: Nem áll!

*Kossuth* Ferenc: Az új terheket hanyatló gazdaságunk nem bírja meg. A javaslatot nem szavazza meg.

*Szederkényi* Nándor nem érti, miért sietnek az indennitással. Nem járul hozzá a javaslatához.

*Rakovszky* István nem fogadja el a javaslatot bizalmatlanság okából és azért, mert a kormányt sok mulasztás terheli. A kiegyezés kérdésében bizonytalanságban vagyunk, e helyett azonban a katonai javaslatokkal állnak elő. Végül az 1899. XXX. te. magyarázatára nézve kijelenti, hogy a paktumot készítő bizottságban senkinek sem volt különleges befolyása. Egyetért az 1899-iki törvény azon interpretációjával, melyet a kormányelnök a képviselőházban adott.

*Komjáthy* Béla a kormányt az általa adott programm be nem váltásáért támadja. A nemzetiségi kérdésben sem-

mit sem tett a kormány, sőt most agresszive lépnek fel az összes nemzetiségek. Aggódik a magyarság mindenütt az országban s a kormány hallgat. Horvátországban és Fiumében drága pénzen vetünk gyűlölséget. A miniszterelnök 1899. júniusi beszédében szóló szerint az 1907-ig való meghosszabbításnak ellenértékéül állította oda azt, hogy az 1902 végén alkalma lesz Magyarországnak a külfölddel szabadon szerződni és tárgyalni. Az ellenzéknek ilyen interpretációja ellen akkor a miniszterelnök nem is tiltakozott, sőt a pénzügyi bizottságban tett nyilatkozatából is ez a felfogás következik. Így hát a miniszterelnök nem volt őszinte.

*Széll* Kálmán miniszterelnök: Ez nem áll.

*Komjáthy* Béla azzal fejezte be beszédét, hogy a miniszterelnök magát és az országot váltáságra sodorta. Nézete szerint itt valaki mindenestre be van csapva.

*Széll* Kálmán miniszterelnök: Miután a fölvetett kérdések közel járnak a politikai becsület kérdéséhez, ezért bővebben nyilatkozik. A kiegyezésről most még nem szólhat, miután a tárgyalásokat még nem fejezték be, tehát nem is adhat azokról felvilágosítást. De anyit kijelenthet, hogy *ha ő hajlandó volna engedni, akkor már megvolna a kiegyezés*. A katonai javaslatokról kijelenti, hogy az országgyűlés jogán nem esik csorba, mert a törvényhozás intézkedése nélkül egyetlen póttartalékost sem fognak hosszabb szolgálatra kötelezni. Az 1899. évi XXX. törvényekről mondott interpretációját mindenben fenntartja. A paktumot becsületesen megtartotta úgy, hogy azt a pártok elfogadták. Kijelenti, hogy az ismert megállapodásokon kívül semmi titkos pont nem volt a paktumban.

*Komjáthy* Béla és *Lukács* miniszter felszólalása után a bizottság az indennite javaslatot elfogadta.

### Baleset hire a királyról.

**Bécs**, okt. 27. *(Saját tudósítónk távirata.)* A mikor a király ma délelőtt Schönbrunból a Burgba hajtatott, az udvari fogat rudaslova megcsökönnyösödött. Ő felsége megállította a kocsit, kiszállt és szárnysegédével gyalog ment a Burgba. Erre vezethető vissza az a híresztelés, hogy a király kocsiját baleset érte.

### Véres kardpárbaj.

**Kunszentmárton**, okt. 27. *(Saját tudósítónk távirata.)* *Baghy* Béla orsz. képviselő és *Bozoky* Árpád ügyvéd közt ma szigorú feltételekkel kardpárbaj volt. *Mindketten súlyosan megsebesültek*. A párbajokat a képviselőválasztási harc révén támadt surlódások adtak.

### Felrobbant dinamitbomba.

**Livorno**, okt. 27. *(Saját tudósítónk távirata.)* A szeminárium közelében felrobbant egy dinamitbomba. A robbanás egy gyermeket megölt és egyet megsebesített.

### A tűzhányók világa.

**Guatemala**, okt. 26. *Quealtenango* várost *hamuesó* miatt ki kellett üríteni. A lakosság *Totonica*ponba menekült. — Azt jelentik, hogy a *Santa Mária* és más tűzhányók kitörték. Szombat reggel 4 óra óta gyöngé földrengéseket éreznek és szakadatlan robaj hallatszik. A főváros nincs veszélyben.

## Gabonatözsde.

Budapest, október 27. (Saját tudósítónk távirata.) (Déli zárlat.) Buzakinálat mérsékelte, vételkedv korlátolt. Lanyha irányzat mellett 18,000 métermázsa került forgalomba 2 és fél fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek bágyadtak. Idő: szép.

Buza októberre	7.46—47.
" áprilisra	7.31—32.
" áprilisra	6.36—37.
Gabona októberre	6.39—40.
Tengeri májusra	5.68—69.
Repece	11.75—85.

## TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Párbaj színházi bírálat miatt. Ez év tavaszán Szathmáry Zoltán volt kassai, jelenleg debreceni lapszerkesztő, Kaposi Józsegről a debreceni színház egykori énekesnőjéről, a ki ez idő tájt a kassai színházban játszott, nem egészen kedvező bírálatot irt a Pesti Hírlap-ba. Ezért az énekesnő férje Molnár Rezső debreceni honvéd főhadnagy és Szathmáry Zoltán közt lovagias ügy keletkezett, melynek vége pisztolypárbaj volt Kassa határában. A párbajért tegnap vonta felelősségre a kassai járásbíró a sértetlenül maradt feleket, de a tárgyaláson csak Szathmáry Zoltán jelent meg, akit 3 napi államfogházra ítelt a járásbíró. Ugy az ügyészi megbízott mint az elítélt megnyugodtak az ítéletben, mely így jogerőre emelkedett.

§ Tárgyalás a törvényszéken. Tegnap egész napon át egy bűnügyet tárgyalt a törvényszék I. tanácsa és pedig zárt ajtók mellett. Egész sereg tanut hallgatnak ki. itélethozatalra nem került sor.

## VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma kedden, okt. 28-án:

## A lemondás.

Színmű 4 felvonásban.

Személyek:

Korolán gróf	— — — —	Klenovics Gy.
Géza, fia	— — — —	Palágyi Lajos.
Boldizsár báró	— — — —	Sebestyén Géza.
Darsai Irén, Korolán gróf neje	— — — —	Menszáros M.

Holnap szerdán, okt. 29-én:

Itt először:

A bellevelei szü.

Daljáték.

ELSŐ KÉZBŐL LEGJOBBAN VÁSÁROL.

Magyarország legnagyobb hangszergyára réz-, fa-, fuvó- és vonós hangszerekben

## STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros, a cs. és kir. közös és a m. kir. honvéd hadsereg szállítója.

Budapest, II. Lánchíd-u. 3. szám

Legnagyobb választék az összes hangszerekben.

Hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvolák, klarinetok, trombiták, czimbalmok.

Általam konstruált TÁROGATÓK 30 forinttól feljebb

Iskola és zongorakiséret ingyen.

HARMONIKÁK legjobb, elpusztíthatlan hangokkal. Különle jesség: aczélhanghangverseny-harmonikák. Sajátminták.

TELJES ZENEKAR FELSZERELÉSEK

== a legjutányosabb árban, előnyös feltételek mellett. ==

KÉPES ÁRJEGYZEKEK

és pedig külön-külön a) hangszerekről, b) harmonikumokról, c) harmonikákról

== INGYEN ÉS BÉRMENTVE. ==



A legjobb arcz-szépítőszert a

## SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arczot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan. } Kitűnő toillet szappanok a Serail-puder. Kiváló finom arczpor háromszinben, fehér, rózsaszín és eréme  
Epe-szappan. } o kenőcs használatához o 1 doboz ára 1 korona.

Serail-crème. nappali használatra. = Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint Jóna és Jóna urak drogueriájában.

Kapható továbbá a készítőnél: ROZSNYAI MATYÁS gyógyszertárában, Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszertárban.

Egy tégely ára  
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely ára  
70 fillér

# Békési „Prima” házi kenyérsütőde DEBRECZENBEN.

Sütőde-telep: Miklós-utca 35. sz. alatt, Falk-ház. — Főelárusítási hely, november 1-től: Piacz-utca 26. sz., Szikszay-ház, a nagy tözsde mellett.

Fiók elárusító helyek: Simonffy-utczai 2. és 18-as számú vassátrak, hol mindennap az elárusítások történnek.

Korondi Sándorné és Társa.

## Felvilágosítás

vagyon, család vagy magán személyről bárhol is lelkiismeretesen és bizalommal teljesít:

**A. WOLFFSKY, Berlin**

N. 37. tudakozó intézete.

o o o o o Alapítva 1884-ben. o o o o o

Rosenthal malomban megnyílt az

## OLAJMALOM.

Készíti tökmagból, napraforgó, repce és kenderből a

**legjobb olajat.**

Az őrlő malomban sima, szitált és pille őrlést, tengeri és árpa darálást a legjutányosabb árban gyorsan elkészítve.

Olajmagvakat a legnagyobb napi áron vásárlók.

Tisztelettel

**Rosenthal Dániel.**

## Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. járásbiróságnak 1902 Ö 236/30 sz. végzése folytán a néh. Balogh Mihály hagyatékához leltározott különféle mintegy 150 hliter bakar, rizling és közönséges érmeléki ó, nemkülönb az idén mintegy 30—40 hliter bor hordóstól, valamint más egyéb ingóságok egymint hordók stb. önkéntes árverési értékesítése rendeltetvén el, — ezt a n. é. közönségnek azzal van szerenésém tudomására hozni, hogy ezen önkéntes árverést az érdekeltek közbenjöttével Vajdán (Biharmegye vasuti-állomás Bihar-Diószeg) Balog-féle szállótelepen f. é. november hó 7-én d. e. 9 órakor fogom megtartani.

**Dr. Mariska György.**

hagy. zárgondok

## Árverési hirdetmény.

Az alföldi takarékpénztárnál elzálogosított, és kamat hátrálékos, illetve lejáratkor kinemváltott következő számu zálogtárgyak u. m. 7B, 21B, 41L, 3403, 4191, 4538, 4659, 4668, 4714, 4745, 4839, 5101, 5148, 5334, 5385, 5461, 5473.

1902. november hó 18-án d. u. 3. órakor.

saját üzleti helyiségében tartandó nyilvános árverésen készpénzfizetés mellett örök áron eladni fognak.

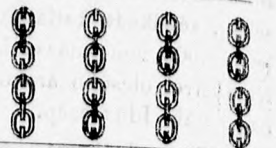
**Az igazgatóság.**

## Hirdetések



... a SZABADSÁG napilap számára ...

jutányos áron felvételnek.



Magyar királyi ÁLLAMVASUTAK üzletvezetőség Debreczen.

25374

III. 1902.

## Pályázati hirdetmény.

A debreczeni üzletvezetőség központjában és a hozzá tartozó vonalak állomásain, őrházaiban, az osztálymérnökségek, forgalmi főnökségek és fűtőházakban levő óráknak, valamint a személyzetnek kiosztott intézeti tulajdont képező zsebóráknak jókarban tartása és javítása céljából 1903. évi január 1-től számítandó 3 évre új szerződések fognak kötteni, mely célból nyilvános pályázat hirdettetik.

A pályázatban csakis képesített és a debreczeni üzletvezetőség területén lakó önálló óráskok vehetnek részt.

Az üzletvezetőség vonalait a pályáórák gondozása tekintetében négy csoportra vannak osztva, u. m.:

### I. csoport:

A Püspökladány—nagykárolyi, nagykároly—zilahi és Sarmaság—szilágyosmlyói vonal, Püspökladány állomás kizárásával, továbbá a debreczen—tiszalöki, debreczen—nagyléta—vértesi és Sáránd—derecskei, — a debreczen—füzesabonyi vonal Füzes Abony állomás kizárásával; továbbá az üzletvezetőség központja és szertára, összesen 426 kilométer.

### II. csoport:

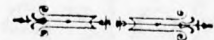
Nagykároly—zimiri, nagybocskó—kisbocskói, szigetkamara—aknaszlatinai, tarackköz—alsónerezniczei, szatmár—nagybányai és szatmár—fehérgyarmati vonal, Nagykaroly állomás kizárásával összesen 363 kilométer és a szatmári forgalmi főnökség.

### III. csoport.

Királyháza—s. a. ujhelyi, csap—ungvári, bátyu—lawoczei vonal Királyháza és S. A. Ujhely állomások kizárásával, összesen 251 kilométer és a s. a. ujhelyi forgalmi főnökség.

### IV. csoport:

A debreczen-szerencsi, nyiregyháza-csapi, nyiregyháza-mátészalkai és a királytelek-óhatkócsi vonal, Debreczen, Szerencs és Óhatkócs állomások kizárásával, összesen 308 kilométer.



Az egyes csoportokra külön-külön adandó be az ajánlat a kilométerenkénti egység ár kivételével.

Az ajánlatok pecséttel zárt borítékban üzletvezetőségünk titkárságához f. évi november hó 10-ig küldendők be és a boríték következő felirással látandó el:

“Ajánlat a 25374/1902 számhoz, pályáórási munkálatokra.”

A szerződési feltételekre nézve az üzletvezetőség III. osztálya (Piacz-uteza, Tisza palota II. emelet) délelőtt 9—12 óra között adja meg a kellő felvilágosítást.

Kelt Debreczen, 1902 október 24.

**Az üzletvezetőség.**

(Utányomás nem díjaztatik)

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.